

Smittspridning

– Atjooo!!!

– Prosit.

Håller du för munnen när du nyser eller hostar? Om du gör det, använder du handen eller nyser/hostar du i armvecket? Kanske kommer nysningen så snabbt att du inte hinner hålla för eller kanske håller du för med handen och tar sedan i handtaget på en dörr. Hur många personer kommer du att smitta?

👋 Undersök

Med ett pulver som reflekterar UV-strålning och en UV-lampa går det att på ett konkret och tydligt sätt visa hur smitta sprids. Pensla lite pulver på till exempel ett dörrhandtag. Låt en person ta i handtaget och sedan hälsa med ett handslag på någon som i sin tur hälsar vidare. Gör en kedja med hjälp av 3–4 personer. Gå in i ett mörkt rum och lys med hjälp av UV-lampan på händerna för att följa hur pulvret (smittan) har förts över från person till person.

Utifrån resultatet kan man prata kring hur vårt beteende kan påverka smittspridning. Hur kan vi minska smittspridning och på vilket sätt kan kedjan brytas? Om man jobbar med äldre elever kan en konkret övning vara att pensla t.ex. dörrhandtaget till klassrummet med UV-pulver på morgonen utan att eleverna vet om det. Undersök efter ett par timmar hur långt "smittan" har spridit sig. (På www.bioresurs.uu.se/inkop hittar du företag som säljer UV-pulver och även information om UV-lampor.)

Goddag, goddag...

En infekterad person smittar fem personer som smittar fem personer var, som i sin tur smittar fem personer var o.s.v. Inom kort är 656 personer smittade, med början hos en enda infekterad person. (The American Biology Teacher, vol. 69, no 2, Febr. 2007)

Lite till...

Om smitta

Vårt beteende har betydelse för hur fort smitta sprids. När du nyser eller hostar mot en annan person, får han/hon en dusch av små salivdroppar fulla med bakterier eller virus. Detta kallas droppsmitta och dropparna når endast någon meter. Genom att stå en bit ifrån varandra kan man undvika att bli smittad. Om kläder, dörrhandtag, händer eller andra föremål är förorenade med smittämnen och du får smitta på det sättet, kallas det för indirekt kontakt-smitta. Går det att undvika detta? Det är inte alltid lätt att förstå hur mycket smitta det finns runt om oss.

Ett dörrhandtag penslat med UV-pulver ser ut så här under UV-lampan...

...och efter att man tagit i handtaget kan handen se ut så här.